

o úrazovém dělnickém pojištění ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 na rok 1888 ř. zák. po právu. Odvolací soud vytkl správně, že § 47 upravuje ručení třetích osob za podnikové úrazy, totiž všech osob mimo poškozeného a mimo podnikatele. Na ručení podnikatele vztahuje se výhradně § 46 zákona. Pravý smysl §u 47 jest, že všechny třetí osoby, počítajíc k nim také zmocněnce nebo representanty podnikatelovy, jeho dílovedoucí, mistry a dozorce, ručí za podnikové úrazy podle všeobecných právních pravidel o náhradě škody, s tou jedinou výjimkou, že nárok na náhradu oné části škody, za kterou odškodní zaměstnanec úrazová pojišťovna, přechází na pojišťovnu. Pokus žalobcův učiniti také podnikatele zodpovědným podle §u 47, zastává-li ve svém závodě funkce dílovedoucího nebo dozorce, stroskotává o jasný doslov §§ 46 a 47 zákona v jejich souvislosti. Příčilo by se však také citu sociální spravedlnosti, by velký podnikatel, jenž technické řízení provozu vykonává jinými lidmi, ručil podle § 46 jenom za úmysl, ale malý podnikatel, který se musí sám starati o výrobu, musil ručiti také za pouhou nedbalost. Zřejmě bezdůvodné jest dovolání, pokud se snaží dolíčiti oprávněnost zažalovaného nároku i z § 46 tvrzením, že zavinění žalovaného se má pokládati za úmyslné. Poukaz na rozhodnutí Glaser-Unger č. 7232 jest zcela nemístným, předmětem onoho rozhodnutí byl nárok nikoliv poškozeného, nýbrž úrazové pojišťovny proti podnikateli, tedy případ §u 45 úrazového zákona, ve kterém podnikatel ručí nejen za úmysl, nýbrž i za hrubé zavinění. Pojištěnci a jeho pozůstalým příslušel podle §u 46 nárok na náhradu proti podnikateli jenom, když byl úraz jím neb jeho zákonným zástupcem neb representantem způsoben úmyslně, což znamená ovšem podstatnou změnu všeobecných právních pravidel. Nestačí, jak se dovolatel mylně domnívá, by podnikatel své povinnosti vědomě a úmyslně zanedbával; nestalo-li se zanedbání jich v úmyslu, by byl způsoben určitý úraz, není podnikatel za něj zodpovědným. Že by žalovaný byl měl takový úmysl, nebylo ani v trestním ani v civilním řízení tvrzeno, tím méně zjištěno. Poněvadž se sotva kdy přihodí, by bylo podnikateli dokázáno úmyslné zavinění úrazu, jest ve skutečnosti §em 46 jeho ručení za následky úrazu proti pojištěnému a jeho pozůstalým skoro úplně vyloučeno, ale to se stalo vědomě a úmyslně. Jak plyne také z projednávání návrhu zákona v parlamentě, mělo to býti náhradou za to, že byly podnikatelům současně uloženy náklady pojištění úrazů, za které by podle všeobecných právních pravidel neručili. Soudům nepřísluší uvažovati o tom, zda takové zrušení práv příslušejících poškozeným podle všeobecných právních pravidel bylo odůvodněné a spravedlivé, jim náleží posouditi žalobcův nárok s hlediska nikoliv sociálně politického, nýbrž právního, pak nemůže však býti o něm jinak rozhodnuto než se stalo.

Čís. 6992.

Smlouva sprostředkovatelská.

Byl-li nárok sprostředkovatelův na provisi podmíněn tím, že kupitel zaplatí část kupní ceny, nemá sprostředkovatel nároku na provisi,

došlo-li souhlasnou vůlí stran ke zrušení kupní smlouvy, leč že by byl zjednatel splnění výminky zamezil proti cti a víře, najmě v úmyslu, by odňal sprostředkovateli nárok na odměnu.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1927, Rv I 1446/26.)

Žalovaný dal žalobci příkaz, by mu sprostředkoval prodej velko-
statku, a slíbil mu 2% provisi pod podmínkou, že kupitel složí první
splátku na kupní cenu. Prostřednictvím žalobcovým byl velkostatek
prodán G-ovi. Ježto však tento nemohl složit splátku na kupní cenu,
zrušil s ním žalovaný kupní smlouvu. Žalobu o zaplacení provise p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, o d v o l a c í s o u d n a p a -
dený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Z obsahu trhové smlouvy vyplývá,
že šlo žalovanému při prodeji statku o to, by aspoň část kupní ceny
(600.000 Kč) obdržel hned (do 31. října 1924) a že kupitel, jenž by
tuto podmínku splnit nemohl, pro něho jako vážný uchazeč v úvahu
nepřicházel. Proto je dobře pochopitelné, že odpůrce, by se kryl proti
odvolateli pro jeho nárok na slíbenou provisi, slíbil mu, že mu vyplatí
provisi teprve tehdy, až mu složí G. prvých 300.000 Kč. Že odpůrce
odvolateli takovýto slib učinil a ten že jej přijal, zjišťuje soud odvo-
lací, doplňuje tak zjištění soudu procesního v rámci jeho skutkových
předpokladů, na základě výpovědi odpůrcovy. Pravdivost této skuteč-
nosti podává se i z toho, že odvolatel, když s kupu s G-em sešlo, ozná-
mil odpůrci ještě dva nové uchazeče o statek a dále z úvahy, že přece
odpůrce nechtěl platit odvolateli provisi jen tak pro nic a za nic.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod čís. 4 §u 503 c. ř. s., není opod-
statněno. Odvolací soud zjistil na základě výpovědi žalovaného, že ža-
lovaný slíbil žalobci, že mu vyplatí provisi teprve tehdy, až složí prvých
300.000 Kč, a že žalobce tento slib přijal. To jest zjištění skutkové,
nikoliv, jak míní odvolání, závěr právní. Výtka, že toto zjištění se přičí
pravidlům logiky, není oprávněna. Odvolací soud nemohl dospět k ji-
nému zjištění, uvěřiv udání žalovaného, že žalobce s tím souhlasil, by
mu provise byla vyplacena, až G. zaplatí prvých 300.000 Kč, a že pro-
jevil svůj souhlas buď výslovně nebo mlčky. V dovolacím řízení nelze
brojiti proti tomu, že odvolací soud uvěřil žalovanému, ač tento nemohl
udati, ani zda žalobce projevil svůj souhlas výslovně či mlčky, ani kte-
rými konkludentními činy jej projevil. Přesvědčení odvolacího soudu,
že žalobce svůj souhlas projevil, jest výsledkem volného hodnocení dů-
kazů a nesprávné ocenění důkazů není dovolacím důvodem. Z tohoto
zjištění, dovolací soud vízícího, vyplývá, že žalobcův nárok na provisi
byl podmíněn tím, že kupitel statku zaplatí na kupní cenu alespoň částku
dříve zmíněnou. Tato výminka nebyla splněna, žalobcův nárok tudíž
nevznikl. Žalovaný není práv žalobci z toho, že propustil kupitele ze
závazku, svoliv ve zrušení smlouvy a že tím výminku zmařil. Právě tak,

jako příkazovatel není proti dohodci povinen, smlouvu uzavřít, bylo-li umluveno dohodné pro případ, že ke smlouvě dojde, není proti němu ani zavázán, smlouvu splnit, byl-li nárok na dohodné zvláštní úmlouvou učiněn závislým na výmince, že smlouva bude splněna. Nárok na provisi v tomto případě nevznikne, když ujednaná výminka nenastala ať je důvod jakýkoliv, z něhož nedošlo k splnění smlouvy. Jediné omezení plyne ze zásady, že výminka platí, jako by nastala, když strana, na jejíž neprospěch by bylo, kdyby nastala, její splnění zamezila proti cti a víře (rep. nálezů býv. víd. n. s. čís. 234). Podle této zásady jest příkazovatel povinen provisi zaplatiti, třebaže nedošlo ke splnění smlouvy, když zmařil splnění způsobem příčícím se zásadám poctivého styku, zejména, když je zmařil v úmyslu, by dohodci odňal nárok na provisi. Takovou výtku však žalobce žalovanému ani nečiní a není ani podkladu pro ni ve zjištěních nižších soudů, z nichž jest patrné, že došlo ke zrušení kupní smlouvy dohodou stran, poněvadž nebylo vůbec lze očekávati, že by kupitel mohl dostáti svým smluvním závazkům.

Čís. 6993.

Jednáním nedovoleným není jenom takové, které se přiči zvlášť danému příkazu nebo zvláštnímu předpisu, nýbrž i ono, které se přiči všeobecnému předpisu neb opatrnosti a to nejen obyčejné, nýbrž i odborné.

Podnikateli staveb jest ponecháno, by zabezpečil odborně vykopávku tak, by nikdo nemohl býti poškozen. Míra a způsob zabezpečení jsou určeny předvídatelností nebezpečí za obyčejných okolností. Podnikatel neručí za škodu, jež povstala tím, že kočí nechal koně bez dozoru, postaviv je bezprostředně před vykopávku, a že koně následkem toho vjeli na zákryt a se probořili.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1927, Rv II 734/26.)

Dne 3. listopadu 1925 krátce po 6. hodině ráno probořil se pár koní žalobcových zapřažených do povozu s láhiovým pivem v ulici do stoky kanalizační, prováděné tam žalovanou firmou a deskami přikryté, při čemž zahynul jeden z koní. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvního státního soudu v Praze z polovice důvodem po právu. Odvolací soud k odvolání žalované firmy napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Právní stanovisko prvního soudu jest správné ve výroku, že obě strany dopustily se nedopatření a že spolupůsobením obého nedopatření došlo k tomu, že koně ponechání bez dozoru šli na místo neohrazené, pokryté deskami málo pevnými, jež se pod tíhou jednoho koně prolomily, takže se pak oba koně do jámy zřítily, čímž vznikla žalobci škoda. Nedopatření žalobcovo spatřuje právem první soud v tom, že nechal žalobcův kočí státi koně bez dozoru před krámem, do něhož nesl pivo. Kromě toho však nedopustil se kočí žádné jiné neopatrnosti, zejména nikoliv tím, že koně nechal státi v blízkosti jámy přikryté deskami, neboť bylo to blíže krámu, do něhož vešel; nevadí, že to bylo